

Wortel schieten

Zondag 16 juli 2017

Lezing Matteüs 13: 1-9 en 18-23

Ichthuskerk, ds. Jaap van den Akker

KOMEN

- lied vóór de dienst: "Die chaos schiep tot mensenland" (NLB 322)
- welkom
- aanvangslied "Zoekend naar licht" (NLB 1005: 1 en 2)
- moment van stilte
- begroeting en bemoediging
- psalm van de zondag psalm 65: 5 en 6
- kyrie
- opmaat naar het gloria
- glorialied "Groen ontluikt de aarde" (NLB 625)

WOORD

- gebed om het licht van de Geest
- met de kinderen: gebed, verhaal, lied: "Een heel klein zaadje" (NLB 181)
- Bijbellezing Matteüs 13: 1-9 en 18-23
- Lied "Een zaaier ging uit om te zaaien" (NLB 764: 1, 4, 6)
- uitleg en verkondiging

Op catechisatie gaat het regelmatig over onze kerkdiensten. Over de muziek. Over de liederen, over het gebrek aan interactie.

Ik vraag daar ook wel expliciet naar. En dan krijg je ongezoeten feedback. Niet alleen negatief trouwens. De 10erdienst wordt hogelijk gewaardeerd. Het kinderverhaal; vaak ook. Filmpjes of muziek via de beamer - leuk, of nog beter live muziek in de dienst. En de Chagallvieringen scoren hoog. Daar word je veel meer bij de dienst bestrooken, daar mag je tenminste wat terug zeggen. Hoor ik dan.

Een tijdje terug informeerde ik ook naar de preek. of de jongeren waar ik mee in gesprek was, ook iets aan de preek hadden die wekelijks in de kerk te horen is. Er kwam toen uit verschillende monden een prachtig genuanceerd en eerlijk antwoord. Het ging ongeveer zo:

Eén begon: "Nou, zo'n preek – dat is het altijd wel een lang verhaal, kan het niet wat korten? En soms snap ik er helemaal niets van. Dan ben ik eigenlijk al vergeten waar het over ging voordat de kerkdienst is afgelopen. Een andere keer vind ik het wel een mooi verhaal, en begin ik enthousiast te luisteren, maar dan raak ik halverwege de draad kwijt.

Een ander vulde aan: "Soms geloof ik het gewoon niet. Dan zeg je van die dingen over het Koninkrijk, dat je dat nu al kan ervaren, maar ik voel daar dan niets bij. Ik zou niet weten waar ik dat moet ervaren of hoe."

En derde reageerde daar weer op: "Een enkele keer dan raakt het me echt, door een voorbeeld wat je noemt. En dan kom ik met een goed gevoel thuis, maar dan weet ik eigenlijk niet meer precies wat het was dat me zo raakte in de preek."

"Ik heb het ook wel eens", vult weer een ander aan, "dat ik tegelijkertijd gelukkig en verdrietig wordt van wat je zegt. Het is zo mooi, en dan wil ik dat ook, en dan ervaar ik het toch niet – dan kan ik er niet bij - snapt u het nog?"

Weer een ander: "Ik heb dat ook wel tijdens een gebed. Dat is best gek. En ook niet uit te leggen, maar wel mooi. Je voelt je dan met iedereen verbonden. Juist ook bij verdrietige dingen – zoals met Najib."

"De preek – ja. Thuis weet ik eigenlijk nooit meer waar het overging."

U hoort het - de meest kritische recensies over de kerkdienst krijg je op catechisatie.

Dit gesprek – ergens in februari of zo, kwam bij me boven toen ik me deze week weer eens verdiepte in het verhaal van de zaaier.

Het lijkt namelijk op elkaar. Wat de jongeren aan feedback geven over de kerkdienst en over de preek, dat is precies wat Jezus vertelt in de gelijkenis van de zaaier. Al die mensen waarover de gelijkenis gaat, al die mensen zijn wij bij tijd en wijle zelf.

De ene keer hoor je een Bijbelverhaal of een preek en begrijp je er niets van. Het gaat langs je heen, omdat de voorganger niet de juiste woorden kiest, omdat er iets in ons leven gebeurd is dat in ons meetrilt waardoor we de woorden anders verstaan, of omdat we vol zijn van gebeurtenissen in de wereld. De verwoesting in Mosul, de dood van Tijn.

De woorden van het Koninkrijk worden gezaaid, maar het krijgt niet de kans krijgt om wortel te schieten. Het is al opgepikt door de vogels, door andere gedachten of dagelijkse bezigheden.

Wat mijzelf regelmatig overkomt, als ik zelf in de kerk zit, is dat ik aandachtig zit te luisteren naar een preek, dat ik gegrepen wordt door sommige zinnen, door een uitleg die nieuw voor me is, of dat ik me geraakt voel door een voorbeeld, maar dat ik het niet kan vasthouden, dat ik die oplichtende gedachte, die vondst alweer kwijt ben vóór ik thuis aan de koffie zit. En soms kan ik het nog wel na kan vertellen, maar dan is de diepte weg, dat ik het gevoel dat er bij hoort, ben kwijt geraakt. Het is dan of het woord van het koninkrijk is uitgesproken en door mij is gehoord en vreugdevol ontvangen, maar dat het niet echt wortel kan schieten, alsof het op een rotsachtige bodem is gestuit.

Met het zaad dat tussen de distels is gezaaid gaat het weer net anders.

Dan ben je gegrepen door wat er gezegd en gezongen is in een dienst, en vol nieuwe moed, vol optimisme en nieuwe idealen stap je de kerk uit en je eigen wereld in. En dan blijkt de boze buiten wereld toch weerbarstiger dan het binnen de vertrouwde muren van de kerk leek. Dan blijkt dat je toch wel erg ingekapseld bent in hoe je het altijd gedaan hebt. Dan blijkt het eigenlijk erg moeilijk om je gewoonten, je levensritme te veranderen, en die mooie idealen van dat uurtje in de kerk worden verstikt door zorg om het dagelijkse bestaan, of de verleiding van de rijkdom.

Het overkomt me allemaal wel eens. De ene keer wordt het zaad van het koninkrijk zomaar opgegeten door de vogels. De andere keer sta ik er niet echt voor open en sterft het af op mijn rotsachtige grond, en een volgende keer krijgt het niet de ruimte om tot volle wasdom te komen, omdat de mooie woorden van het Evangelie niet kunnen concurreren met de sleur van alledag, met de gewoonten die ik mezelf heb aangeleerd, met wat moet, omdat ik het altijd zo heb gedaan.

Gelukkig vallen er ook nog wel eens wat woorden in goede aarde. En niet alleen woorden. Ook ervaringen die je bijblijven en je op een of andere manier verwijzen naar het Koninkrijk van God. Bijzondere ontmoetingen. Gesprekken van hart tot hart. Onverwachte gebeurtenissen. Of een zin uit een boek of een gedicht die ergens bij je is blijven haken. Als zulke gebeurtenissen je iets meer van het leven laten zien - als ze je diepte geven, als ze je iets nieuws laten ervaren van jezelf, van de ander, van God - als ze je hoop geven, of dragen, als je je troost bieden op moeilijke momenten, dan zijn dat zaadjes: zaadjes van het koninkrijk die in goede aarde zijn gevallen. Ze krijgen de kans om te ontkiemen. En dan groeit er iets van het Koninkrijk in je. In je hart, in je ziel. En dan krijg je de kracht, om zelf ook te gaan zaaien.

Gelukkig hoor ik in de kerk, in de gemeente regelmatig woorden die me verder helpen. Die me op een nieuw spoor brengen als ik een doodlopende weg blijf te zijn in geslagen. Die me nieuwe moed geven om naar een ander toe te stappen, of om het geloof niet op te geven, maar me leren leven met mijn vragen en mijn twijfels.

Toch - eerlijk is eerlijk – per saldo zijn het er eigenlijk maar weinig: woorden en ervaringen die iets van het Koninkrijk van God vertellen en die me bij blijven.

In het verhaal van de zaaier, blijkt de hoeveelheid zaad dat in goede aarde valt, ook maar opvallend klein: “... er viel ook wat zaad in goede grond”, zegt Jezus voorzichtig in zijn gelijkenis. Een fractie van wat er gezaaid wordt. Maar het lijkt of de zaaier, het lijkt of Jezus zich daar helemaal niet druk om maakt. ‘Niet het vele is goed, maar het goede is veel’, zei mijn leraar geschiedenis vroeger en dat lijkt ook hier op te gaan. Jezus is geen rekenmeester die gebaat is bij een zo groot mogelijke opbrengst en een maximale winst. Jezus is blij met het kleinste zaadje dat vruchtbare grond vindt. Wat dat ook moge zijn: de woorden die je leven een meerwaarde geven. De momenten die je geloof bevestigen. Ze zijn voor de meeste mensen niet dik gezaaid, maar áls ze zich voordoen: koester ze dan. Wees er alert op, en

sla ze op, want het kan wel weer jaren duren dat je een ervaring op doet die je sterkt in je geloof en tot die tijd zal je het met dat ene moment van ooit, dat ene woord van eens, moeten doen.

God is geen rekenmeester, die ons afrekent op onze opbrengst.

God zaait met brede gebaren, zo wijdt als de wind. God is royaal. Niet afgepast, niet uitgekiend, maar vrij, met liefde en een gulle glimlach. God vraagt zich niet angstvallig af waar hij wel en waar hij niet kan zaaien. Je weet immers nooit waar het zaadje valt. God maakt geen selectie vooraf. En wat dan het resultaat is? Ach dat zullen we wel zien. Het ene zal niet opkomen, het andere niet groot groeien, maar waar het wel in goede aarde valt, waar het zaad de ruimte en de kans krijgt: daar zal het vrucht dragen, en niet zomaar, maar soms wel honderdvoud! En zo maakt het alle ruime weidse gebaren van God als zaaier goed, want de opbrengst zal ondanks alles groot zijn.

Wij mogen delen van de overvloed van God.

Wij mogen genieten van wat de schepping ons biedt, juist in de deze tijd van het jaar.

We mogen vertrouwen dat het zaad van het Koninkrijk in ons ontkiemt. Groeit en vrucht draagt.

Amen

- muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- lied "Gij hebt met uw brede gebaren" (NLB 765: 1, 2, 3, 4)
- dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- gaven: 1) Diaconie, 2) Wijkwerk.

GAAN

- slotlied "Eens komt de grote zomer" (NLB 747: 1 en 2)
- zegen
- antwoordlied "Als de graankorrel" (ONC/ICHT 8)